

สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ
National Institute of Metrology (Thailand)

การประเมินความเสี่ยง
ระบบงานจัดซื้อจัดจ้าง ปี 2568
สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ

สารบัญ

บทนำ : นโยบายการบริหารความเสี่ยง กระบวนการตรวจสอบภายในด้านการจัดซื้อจัดจ้าง
ของสถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ

IC Control แบบประเมินความเสี่ยงระบบควบคุมภายใน
Control
Follow up แบบรายงานการติดตามความเสี่ยงตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง มว.

รายละเอียดคำอธิบายรายการ

- ตารางที่ 1 ประเภทความเสี่ยง
- ตารางที่ 2 เกณฑ์การประเมินระดับความเสี่ยง
- ตารางที่ 3 สถานะดำเนินการ (Degree of Acceptance)
- ตารางที่ 4 วิธีการจัดการความเสี่ยง
- ตารางที่ 5 วิธีการควบคุม
- ตารางที่ 6 เกณฑ์การประเมินระดับของโอกาสที่จะเกิดและผลกระทบของความเสี่ยง

 — 23/4/68-

โดย นายมานพ ตินสิริสุข
ผู้ตรวจสอบภายใน

บทนำ

* นิยาม

ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง เหตุการณ์ที่ไม่มีความแน่นอนที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต และอาจส่งผลกระทบต่อเชิงลบ สร้างความสูญเสีย (ทั้งที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน) หรือลดโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายที่สถาบันกำหนดไว้ ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านการปฏิบัติงาน การสอบเทียบ งานด้านวิชาการ และการบริหารจัดการ

ปัจจัยเสี่ยง (Risk Factor) หมายถึง ปัจจัยหรือสาเหตุที่ไม่พึงประสงค์อันส่งผลกระทบต่อเชิงลบหรือลดโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายที่สถาบันกำหนดไว้

การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) หมายถึง กระบวนการระบุเหตุการณ์เสี่ยง (Risk Identification) การวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk Analysis) และการประเมินระดับความเสี่ยง (Risk Evaluation) โดยประเมินจากโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) และผลกระทบต่อ (Impact) ของความเสี่ยงนั้นๆ ต่อสถาบันฯ หรือความคืบหน้าของแผน

โอกาส (Likelihood : L) หมายถึง ความถี่หรือโอกาสที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง

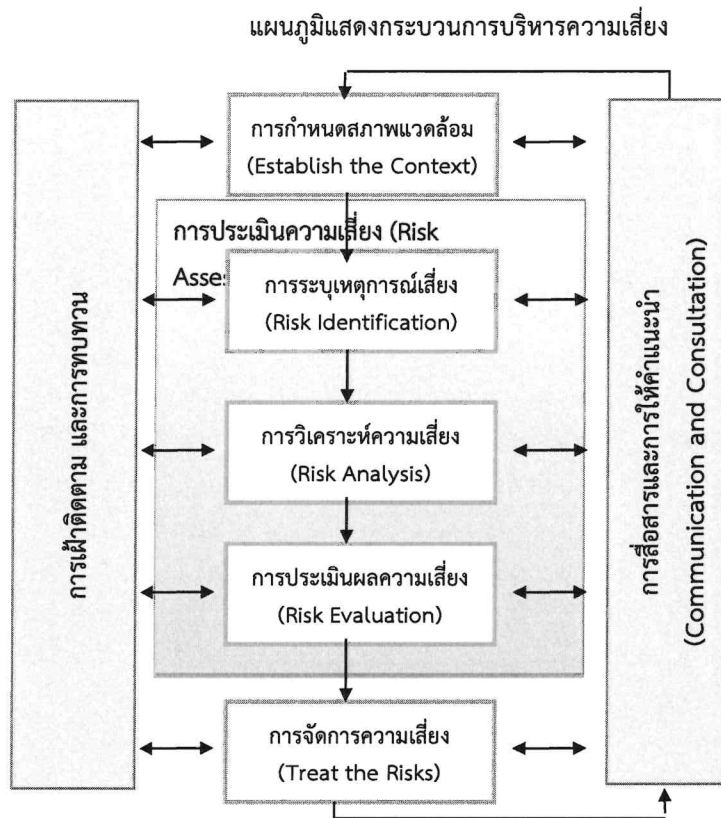
ผลกระทบต่อ (Impact : I) หมายถึง ขนาดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นหากเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk : D) หมายถึง สถานะของความเสี่ยงที่ได้จากการประเมินโอกาส และผลกระทบต่อของแต่ละปัจจัยเสี่ยง มีค่าเป็นเชิงปริมาณ

* การจัดระดับความเสี่ยง (Degree of Risk)

ผลกระทบของความเสี่ยง	4	4	8	12	16
	3	6	9	12	16
	2	4	6	8	12
	1	2	3	4	6
		1	2	3	4
		โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง			

	1-3	เสี่ยงต่ำ	ระดับที่ยอมรับความเสี่ยงได้ ภายใต้วิธีการจัดการความเสี่ยงที่มีอยู่เดิม ไม่ต้องการจัดการเพิ่มเติม
	4-6	เสี่ยงปานกลาง	ไม่สามารถยอมรับได้
	8-9	เสี่ยงสูง	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับความเสี่ยงได้ จำเป็นต้องจัดการความเสี่ยงเพื่อให้อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ต่อไป
	12-16	เสี่ยงสูงมาก	ระดับที่ไม่สามารถยอมรับความเสี่ยงได้ จำเป็นต้องเร่งจัดการความเสี่ยงเพื่อให้อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้ทันที

ที่มา : ขนิษฐา ชัยรัตนาวรรณ. Standard Risk Management ISO 3100 and Thailand Education System

กระบวนการบริหารความเสี่ยงในส่วนของการควบคุมภายในของสถาบัน/ มีขั้นตอนการดำเนินงานและหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์อย่างเหมาะสม ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

- 1) การระบุเหตุการณ์เสี่ยง (Risk Identification) : การค้นหาความเสี่ยง สํารวจเหตุการณ์ที่เป็นความเสี่ยง ปัจจัยหรือสาเหตุของความเสี่ยง รวมทั้งความเสียหายหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งสามารถหาได้จากคำร้องเรียนจากผู้ใช้บริการ การสัมภาษณ์ ผู้ปฏิบัติงาน การออกแบบสอบถาม การศึกษาเอกสารและตำราวิชาการต่างๆ เป็นต้น
- 2) การวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk Analysis) : การพิจารณาถึงความถี่ ความรุนแรง และความสำคัญของเหตุการณ์แต่ละเหตุการณ์ ว่ามีความถี่และความรุนแรงมากน้อยเพียงใด ซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์ ข้อมูลในอดีต และความมีวิสัยทัศน์ เพื่อให้สามารถประเมินผลกระทบได้อย่างค่อนข้างแม่นยำ
- 3) การประเมินผลความเสี่ยง (Risk Evaluation) : การประเมินผลการจัดการความเสี่ยงจะบ่งบอกถึงความสามารถที่จะทำให้ความเสี่ยงที่ได้ดำเนินการบริหารความเสี่ยงนั้นลดลง โดยศึกษาถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นย้อนหลังเพื่อดูความสำเร็จของการบริหารความเสี่ยง
- 4) การจัดการความเสี่ยง (Risk Treatment) : การหาวิธีการเพื่อนำมาใช้ในการจัดการกับความเสี่ยงที่เกิดขึ้น โดยวิธีการที่นำมาใช้นั้นต้องสอดคล้องกับนโยบายและเป้าหมายของหน่วยงานหรือองค์กร

สถาบันมาตรฐานวิชาชีพแห่งชาติ

แบบประเมินความเสี่ยง การตรวจสอบจัดซื้อจัดจ้าง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

กระบวนการปฏิบัติงาน/โครงการ/กิจกรรม : ประเมินผลการตรวจสอบภายในงานจัดซื้อจัดจ้าง ที่มีความเสี่ยงเกิดขึ้น

วัตถุประสงค์ : เพื่อทำการประเมินความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากระบบกลุ่มงานบัญชีการเงินและพัสดุ เพื่อวิเคราะห์ ความเสี่ยง ปัจจัยเสี่ยง ผลกระทบ

ความเสี่ยง	ประเภทความเสี่ยง*	ปัจจัยเสี่ยง/สาเหตุของความเสี่ยง 	ความสูญเสีย/ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น 	เกณฑ์ประเมินความเสี่ยง				กิจกรรมควบคุม	การจัดการความเสี่ยง			หมายเหตุฝ่ายงาน/กลุ่มงานผู้รับผิดชอบ
				โอกาสที่จะเกิด (L)	ผลกระทบ (I)	คะแนนความเสี่ยง (L)x(I)	ระดับความเสี่ยง (8)		วิธีการจัดการความเสี่ยง	สถานะความเสี่ยง**	กำหนดเสร็จ/ผู้รับผิดชอบ	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)
1.เจ้าหน้าที่เรียกรับผลประโยชน์/สินบน ในระหว่างการตรวจสอบเอกสารของผู้เข้าร่วมทำการ/ร่วมงานกับสถาบันฯ	H (3.4)	เจ้าหน้าที่ขาดจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่	เกิดการทุจริตในหน้าที่ ที่รับผิดชอบ	3	4	12	สูงมาก	1. การกำหนดบทลงโทษอย่างเข้มงวดจากการที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการเรียกรับผลประโยชน์/สินบน ในการตรวจสอบเอกสารคู่สัญญา	การลด/การควบคุมความเสี่ยง Treat		30-Sep-68	ฝ่ายบริหารกลาง/กลุ่มงานบัญชีการเงินและพัสดุ และงานกฎหมาย มว.
								2.แจ้งฝ่ายงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเพื่อทราบและให้ยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามคู่มือแนวทางปฏิบัติ/มาตรการการตรวจสอบเอกสาร				
								3.หากพบว่ามีการปฏิบัติงานที่ผิด โดยมีการรับผลประโยชน์จริง ต้องแจ้งหน่วยงานหรือดำเนินทางกฎหมายทั้งทางแพ่งและอาญา โดยดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และคู่ค้า/คู่สัญญา ตามกฎหมาย				

2.เจ้าหน้าที่นำครีโณติเข้ามา เป็นคู่สัญญากับสถาบันฯ	○ (3)	มีผลตอบแทนหรือมีส่วนได้ส่วนเสียในการนำครีโณติเข้ามา	มีการร้องเรียนจากคู่ค้ารายอื่นๆ ถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้สถาบันฯ เสียชื่อเสียง	2	2	4	ปานกลาง	1.กำหนดแบบฟอร์มในการแสดงตัวตนของพนักงาน/เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน โดยไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคู่ค้า/คู่สัญญา ในด้านใดโดยเฉพาะ /หรือมีการยื่นแบบแสดงความบริสุทธิ์ในการจัดซื้อจัดจ้างของสถาบันฯ	การลด/การควบคุมความเสี่ยง Treat	3	30-Sep-68	ฝ่ายบริหารกลาง/กลุ่มงานบัญชี การเงินและพัสดุ และงานกฎหมาย มว.
3.เจ้าหน้าที่มีการแก้ไขสัญญา TOR เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับคู่ค้า	○ (3)	รู้เห็นเป็นใจกับคู่ค้า ในการแก้ไขสัญญาที่เอื้อประโยชน์ให้กับคู่ค้า	มีการลือสเปคสินค้า ทำให้สถาบันฯ ไม่ได้เครื่องมือ/สินค้าตามสเปคที่ต้องการใช้งาน	3	3	9	สูง	1.กำหนดให้มีการจัดทำสัญญาที่เป็นมาตรฐานในการทำสัญญากับคู่ค้า/คู่สัญญา 2. กำหนดแนวปฏิบัติงานไว้ อย่างชัดเจน โดยระบุเนื้อหาการจัดทำสัญญา (TOR) ระบุห้ามมีการแก้ไขสัญญาไว้ โดยการแก้ไขข้อความใดๆ ส่วนใดส่วนหนึ่งจะต้องผ่านความเห็นชอบจาก คณะกรรมการสั่งซื้อ/จากผู้มีอำนาจของสถาบันฯ ทุกครั้งที่มีการแก้ไขสัญญา	การลด/การควบคุมความเสี่ยง Treat	3	30-Sep-68	ฝ่ายบริหารกลาง/กลุ่มงานบัญชี การเงินและพัสดุ และงานกฎหมาย มว.

								3. กำหนดบทลงโทษต่อเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่กระทำความผิดในการแก้ไขสัญญาเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อลูกค้า/คู่สัญญาไว้อย่างเคร่งครัด				
4.เจ้าหน้าที่/คณะกรรมการจัดซื้อที่มีการรู้เห็นเป็นใจในการประมุขในโครงการ เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับลูกค้า/หรือคู่สัญญา (ลือคสเปค)	O (3) , C (3.3)	รู้เห็นเป็นใจกับลูกค้า ในการแก้ไขสัญญาที่เอื้อประโยชน์ให้กับลูกค้า	มีการลือคสเปคสินค้า ทำให้สถาบันฯ ไม่ได้เครื่องมือ/สินค้าตามสเปคที่ต้องการใช้งาน	3	3	9	สูง	1. กำหนดให้มีช่องทางการร้องเรียนเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและเรื่องร้องเรียนอื่นๆ โดยร้องเรียนผ่านเว็บไซต์ ตามกระบวนการขั้นตอนของสถาบันฯ ทั้งจากภายในและภายนอก	การลด/การควบคุมความเสี่ยง Treat	●	30-Sep-68	ฝ่ายบริหารกลาง/ กลุ่มงานบัญชี การเงินและพัสดุ และงานกฎหมาย มว.
								2.สื่อสารภายในเพื่อให้พนักงาน/เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานได้รับรู้ และเกิดความตระหนัก โดยทำประกาศไว้ในระบบงานของสถาบันฯ และประกาศไว้บนหน้าเว็บไซต์ของสถาบันฯ				
								3.กำหนดบทลงโทษทางวินัยและลงโทษทางกฎหมายไว้อย่างชัดเจน และเคร่งครัด				
5.เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับ/เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อลูกค้า/คู่สัญญา	C (3.3)			3	3	9	สูง	1. คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ/เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตรวจความถูกต้องและครบถ้วน ตามข้อตกลง	การลด/การควบคุมความเสี่ยง Treat	●		ฝ่ายบริหารกลาง/ กลุ่มงานบัญชี การเงินและพัสดุ และงานกฎหมาย มว.

2. เจ้าหน้าที่พัสดุ/เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานรับรองตนเองทุกครั้งว่า “ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องและส่วนได้เสียใดๆ กับผู้เสนอราคา/ผู้รับจ้าง”

3. ผู้บังคับบัญชากำกับดูแลกระบวนการจัดซื้อ จัดจ้างอย่างเคร่งครัด

4. กำหนดบทลงโทษทางวินัยและลงโทษทางกฎหมายไว้อย่างชัดเจน และเคร่งครัด